

Asia: VN/11289/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi merituulivoiman kiinteistö- ja tuloverotusta koskevaksi lainsäädännöksi

1. Lakiehdotusten tarve ja tavoitteet

Kommenttinne lakiehdotusten tarpeesta ja tavoitteista. Voitte tässä yhteydessä esittää myös näkemyksenne vaikutusarvioinnista sekä yksilöidä näkemyksiänne ehdotusten hyödyistä ja haitoista.

Merituulivoimainvestointien käynnistyminen Suomessa vaatii kohtuullisia, kilpailukykyisiä kustannuksia. Tällä hetkellä kiinteistövero merialueella on moninkertainen maatuulivoimaan verrattuna. Kohtuullinen merituulivoiman kiinteistövero on ehdoton edellytys merituulivoiman investointien käynnistämiseksi.

Tahkoluoto Offshore Oy kannattaa esitettyä lakia, joka tukee sitä, että merituulivoiman rakentaminen on tulevaisuudessa verotuksen näkökulmasta mahdollista. Nykyinen laki asettaa maa- ja merituulivoiman eriarvoiseen asemaan ja käytännössä estää investoinnit merituulivoimaan. Uutta lakia on valmisteltu jo pitkään, ja investointiympäristö on muuttunut muutamassa vuodessa olennaisesti muun muassa merkittävästi kasvaneiden kustannusten myötä. Niin materiaalien, koneiden ja laitteiden, rahoituskulujen ja palvelujen hinnat ovat nousseet, mutta sähkön hinnassa ei kuitenkaan ole investointia tukemaan vastaavaa kasvuodotusta. Erityisesti korot ja teräksen hinta ovat vaikuttaneet merituulivoiman kustannusrakenteeseen maatuulivoimaa enemmän. Tämän vuoksi ensisijaisen tärkeää on keskittyä poistamaan investointien esteitä hillitsemällä hankkeiden verokohtelua ja rakentamalla Suomeen vakaata investointiympäristöä.

Vastaavan energian tuottamiseksi maatuulivoimalla tarvitaan noin kolminkertainen määrä voimaloita, sillä maatuulivoimaloiden pienempi yksikköteho ja maa-alueiden heikompi tuulusuus luovat etua merituulivoimalle myös maankäytön näkökulmasta.

2. Kiinteistöveropohja Suomen talousvyöhykkeellä

Kommenttinne kiinteistöveropohjan laajentamisesta Suomen talousvyöhykkeelle.

Kiinteistöveron tulisi olla tasapuolinen hankkeen sijainnista riippumatta. Ei ole kohtuullista, että vain kilometrien etäisyydellä toisistaan olevat tuotantolaitokset asetetaan merkittävästi eriarvoiseen asemaan. Talousvyöhykkeen hankkeet ovat kuitenkin pääsääntöisesti syvemmillä alueilla kuin aluevesien hankkeet, ja näin ollen perustusten osuus kustannuksista kasvaa. Kiinteistövero rankaisee syvempiin vesiin sijoitettavia tuulivoimaloita siis vielä kovemmin.

3. Kiinteistöveroprosentit Suomen talousvyöhykkeellä

Kommenttinne veroprosenttien määräytymisestä.

-

4. Kiinteistöveron saajat Suomen talousvyöhykkeellä

Kommenttinne kiinteistöveron jakautumisesta.

Kuntien jako-osuuden tulisi olla suurempi, koska puistoa huolletaan ja operoidaan maista käsin ja vaatimukset palveluille, satamille ja sähkönsiirrolle kohdistuvat kuntiin ja yksityisiin tahoihin. Lisäksi vuokratulot menevät kokonaisuudessaan valtiolle. On myös huomioitava, että hankkeiden haittavaikutukset kohdistuvat myös läheisiin kuntiin, minkä vuoksi suurempi kiinteistöverokertymä kunnalle osaltaan lisää hankkeiden yleistä hyväksyttävyyttä.

5. Suomen alueellinen määritelmä tuloverolaissa

Kommenttinne ehdotuksesta.

-

6. Merituulivoimaloiden jälleenhankinta-arvot

Kommenttinne ehdotuksesta.

Merituulivoimaloiden kiinteistöverotuksen pienentäminen jälleenhankinta-arvoa laskemalla on toimiva malli ja sillä voidaan saattaa merituulivoimaloiden verokohtelu samalle tasolle maatuulivoimaloiden kanssa. Asiaa on havainnollistettu seuraavalla esimerkillä.

Jos tarkastellaan maa- ja merituulivoimahankkeita, joiden kaikkien vuosituotanto on vakioitu 2,8 TWh:iin, merituulipuistolle vuosituotantoon riittää noin 800 MW nimellisteho, joka voidaan tulevaisuudessa saavuttaa 38 merituulivoimalalla. Vastaavan sähkön tuottava maatuulivoimahanke tulisi rakentaa 960 MW tehoiseksi, mikä tarkoittaa noin 120 maatuulivoimalaa. Maatuulivoimaloiden suuremmasta voimalamäärästä huolimatta kiinteistöverokertymä jää nykyisellään merkittävästi merituulivoiman verokertymää pienemmäksi. Olennaista onkin tarkastella elinkaaren aikaisia verokertymiä tai energiayksikköön suhteutettuja veromääriä ja pyrkiä lainsäädännöllä tasaamaan verokohtelu tuotantomuotojen välillä.

Aluevesille sijoittuva merituulipuisto (yli 15 m syvyys, 15 km rannasta) tuottaisi kiinteistöveroa elinkaarensa aikana 500 miljoonaa euroa (nykyinen 75 % jälleenhankinta-arvo; 4,46 €/MWh) ja ehdotetun lakimuutoksen jälkeen 233 miljoonaa euroa (35 % jälleenhankinta-arvo; 2,08 €/MWh).

Talousvyöhykkeelle sijoittuva merituulipuisto (yli 50 m syvässä, >30 km rannasta, karkea arvio gravitaatioperustuksella) vastaavasti tuottaisi kiinteistöveroa 850 M€ (nykyinen 75 %; 7,59 €/MWh) ja 405 M€ (esitetty 35 %; 3,62 €/MWh). Tuotannoltaan vastaava maatuulivoimapuisto puolestaan tuottaa nykyisellään 181 M€ kiinteistöverotulot elinkaarensa aikana (1,62 €/MWh).

Esitetyt luvut ovat nimellisiä ja perustuvat Tahkoluoto Offshore Oy:n ja Arenso Oy:n yksityiskohtaisiin suunnitelmiin merituulivoimahankkeen investointikokonaisuudesta sekä kahden talousvyöhykehankkeen alustaviin suunnitelmiin. Investointilaskelmassa on käytetty Tahkoluotoon sijoitettavan, investointivalmiuteen asti suunnitellun gravitaatioperustuksen kustannusrakennetta. Laskelmassa merituulivoimahankkeen kiinteistöveropohjan muodostavien rakennuskustannusten on oletettu olevan aluevesien hankkeen kohdalla reilut 600 miljoonaa euroa ja talousvyöhykkeen hankkeessa 70 prosenttia suurempi. Jälleenhankinta-arvon tulisi merituulivoimaloilla olla esimerkissä 27 % matalampaan veteen sijoittuvassa hankkeessa ja 16 % syvempään veteen rakennettavassa hankkeessa, jotta kiinteistöveron taso olisi vastaava maatuulivoimaloiden kanssa.

Yleisesti ottaen voidaan todeta, että mitä syvemmälle ja kauemmas satamista voimaloita rakennetaan, sitä suuremmaksi kiinteistövero nousee. Tämä johtuu osaltaan siitä, että merituulivoimaloiden perustukset ovat syvässä vedessä suurempia ja siten kalliimpia. Huomionarvoista on kuitenkin myös se, että voimaloiden rakentamiskustannukset kasvavat myös vesisyvyyden kasvaessa, sillä pohjanmuokkaus (mm. ruoppaus, massanvaihdot) ja perustusten ja voimaloiden asentaminen vaativat isompaa ja kalliimpaa aluskalustoa. Syvämmällä merenpohjan kantavuus myös on lähtökohtaisesti matalia alueita heikompi, jolloin työstettävät massamäärät kasvavat eksponentiaalisesti. Perustamiskustannuksiin vaikuttavat kuitenkin myös se, minkälaista perustusta käytetään.

Huomioitavaa on myös merituuliprojekteihin liittyvät merkittävän korkeat kustannusriskit, joista iso osa liittyy perustustöihin. Investoinnin kannattavuutta uhkaavat siis sekä suorat rakentamisen ongelmista ja viivästyksistä aiheutuvat budjettiylitykset että niistä seuraava suunniteltua suurempi kiinteistöveron määrä, joka rasittaa hanketta yli sen elinkaaren. Rakentamisen ongelmat projektissa kertautuvat siis vielä kiinteistöveron kautta. Merituulivoimaloiden kiinteistöveron suuruutta ja kustannusriskien kertautumista voitaisiin hillitä jättämällä maanmuokaus- ja rakennustöiden aluskustannukset kiinteistöveron pohjaan laskettavan rakennuskustannuksen ulkopuolelle.

Lakiesitykseen määritelty luku 35 % perustuu yli neljä vuotta vanhoihin tietoihin merituulivoiman kustannusrakenteesta. Tämän jälkeen kulurakenne on muuttunut ja kustannukset ovat nousseet voimakkaasti. Yksi kiinteistöveroa korottava viranomaisen linjaus on ympäristöministeriön lausunto VN/12646/2022-YM-2, jolla otettiin kantaa siihen, että merituulivoimaloita ei luontoarvojen vuoksi tule sijoittaa alle 15 metriä syvään veteen. Tätä ennen lähtökohtana suunnitelmissa oli sijoittaa voimaloita myös syvyydelle 10–15 metriä, jolloin rakennuskustannukset olisivat pysyneet maltillisina. Yleisesti ottaen viranomaisten kannanotoissa on noussut esiin paine ohjata voimaloita aiempaa syvempään veteen, kauemmas rannikosta. Tämä osaltaan lisää investointikustannusta ja vastaavalla tavalla kiinteistöveron määrää.

7. Muita huomioita

Voitte tässä yhteydessä tuoda esille ehdotuksiin liittyviä muita huomioita.

Laissa varojen arvostamisesta verotuksessa annetun lain 30 §:n muuttamisesta todetaan rakennuksen ja rakennelman verotusarvosta seuraavaa: ”Sellaisen merelle pääosin aluksesta rakennetun tai siltä asennetun voimalaitokseen kuuluvan rakennelman, jonka perustukset sijaitsevat vesialueella ja ovat ympärivuotisesti veden alla teoreettisella keskiveden korkeudella tai ovat kelluvia, jälleenhankinta-arvona pidetään 35 prosenttia rakennuskustannuksista, jos rakentaminen on aloitettu vuonna 2025 tai sen jälkeen. Jälleenhankinta-arvoja tarkistetaan vuosittain rakennuskustannusindeksin vuosimuutosta vastaavasti siten, että jälleenhankinta-arvon muutos verrattuna edeltävän vuoden verotuksessa käytettyyn jälleenhankinta-arvoon vastaa rakennuskustannusindeksin muutosta edeltävän vuoden kesäkuusta verovuoden kesäkuuhun.”

Selvyyden nimissä voisi olla tarpeen täsmentää merituulivoimalan perustuksen määritelmää siten, ettei se voi olla monitulkintainen. Erityisesti täsmennys ” ympärivuotisesti veden alla teoreettisella keskiveden korkeudella” on helppo ymmärtää siten, että koko merituulivoimalan perustuksen tulisi olla vedenpinnan alapuolella, jotta määritelmä täyttyy. Perustusrakenteet kuitenkin tyypillisesti ulottuvat pinnan yläpuolelle, ja varsinaisen tuulivoimalan rakenteista torni kiinnitetään perustukseen noin 15 m vedenpinnan yläpuolella. Sen sijaan, että perustuksen tulisi sijaita veden alla, voitaisiin esimerkiksi edellyttää, että perustamistason tulee sijaita veden alla tai rakennuspaikan vesisyvyyden olla esimerkiksi vähintään 10 metriä. Mikäli muotoilua ei muuteta, lainsäätäjän tarkoitusta olisi kuitenkin hyvä tuoda esiin tausta-aineistoissa.

Jälleenhankinta-arvon korottaminen vuosittain rakennuskustannusindeksillä on kohtuutonta. Tahkoluoto Offshore Oy yhtyy Suomen uusiutuvat ry:n esittämiin perusteluihin asiassa. Jälleenhankinta-arvon jättäminen indeksoimatta eli kiinteistöveron määrittäminen perustuen toteutuneisiin rakentamiskustannuksiin, joista tehdään ikävähennykset, on tuulivoimaloiden investoinnin elinkaari huomioiden oikea tapa määrittää niiden kiinteistövero-kohtelu.

Lappalainen Juho
Tahkoluoto Offshore Oy